

Марія Бугня

Науковий керівник – доц. Костащук О.І.

Особливості розвитку толерантності студентів у процесі професійної підготовки

Важливою особистісною та професійною якістю студентів-майбутніх вчителів сьогодні виступає толерантність, що зумовлено покладанням на сучасного педагога суспільної місії виховання культури діалогу і взаємної поваги, яка потребує від нього розвинених компетенцій з конструктивної побудови взаємин, збереження свободи, гармонії та цілісності внутрішнього світу своїх учнів і вихованців.

Сучасне суспільство потребує формування нової генерації конкурентоспроможних педагогічних фахівців, здатних орієнтуватися в полікультурному світі, розуміти і визнавати цінності, взаємодіяти з представниками різних соціокультурних спільнот на засадах гуманізму. Таке соціальне замовлення вимагає розгляду толерантності як одного із значущих аспектів формування професійної компетентності майбутнього вчителя.

Проблема толерантності як багатоаспектний і складний феномен стала предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Так, суттєвий внесок у дослідження означеної проблеми зробили М. Бердяєв, М.Бахтін, І. Льїн, В.Соловійов, Дж.Роулз та інші. На сучасному етапі різні аспекти толерантності досліджують Ш. Амонашвілі, В. Золотухін, О.Асмолов, І. Зязюн, О. Савченко та інші.

Поняття толерантності можна тлумачити по-різному, але ми дотримуємося погляду про те, що *толерантність* – це інтегративна характеристика особистості, яка складається з трьох взаємопов'язаних структурних компонентів: пізнавального, емоційно-оцінного та поведінкового. Отже, толерантність – особлива особистісна риса, яка відображає активну соціальну позицію, психологічну готовність до позитивної взаємодії з людьми [Горянська,2012].

Основними компонентами толерантності, як стверджують Г.Безюлева та Г. Шеламова, є такі професійно значущі для майбутнього педагога якості:

- емпатія, що передбачає проникнення особистості в переживання іншої особистості;
- комунікативна толерантність, завдяки якій особистість здатна у процесі спілкування виявляти розуміння співрозмовника, вміє приймати його таким, яким він є;
- самоприйняття як толерантного ставлення до самого себе та прийняття інших [Веретенко,2002].

Роль системи освіти у розвитку толерантності серед тих, хто навчається багатогранна.

По-перше, толерантність – це одна з умов ефективної професійної реалізації майбутнього фахівця. Засвоюючи зміст освіти і розвиваючись як особистість, студент стикається з необхідністю відстоювати власну точку зору, висловлювати оціночні судження, вступати в суперечки, дискусії, діалог з багатьма людьми різними за рівнем і статусом, що передбачає сформованість умінь йти на компроміс, враховувати інтереси оточуючих.

По-друге, в процесі професійної підготовки студент набуває навичок як професійного, так і соціального навчання, тобто оволодіває навичками культури толерантності, які прийняті та яких дотримуються представники його майбутньої професії.

По-третє, в процесі різних форм навчальної діяльності, студент стикається з різними конфліктними ситуаціями.

Таким чином, ми дійшли висновку, що розвиток толерантності студентів є надзвичайно важливим завданням вищої школи, адже саме на них покладено відповідальне завдання навчання і виховання підрастаючого покоління на засадах гуманізму, виховання в дітей ціннісного ставлення до людей, поваги до чужих думок, звичаїв, вірувань, інтересів та почуттів.

Список літератури

1. Горянська, А. М. (2012). *Психологія толерантності*. методичні матеріали до спецкурсу. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 158 с.
2. Веретенко, Т. (2002). *Толерантність у професійній підготовці майбутніх учителів*. Педагогіка і психологія професійної освіти. – Львів. № 4. 266 с.